



Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 31. elokuuta 2021
(OR. en)

11385/21

JAI 932
RELEX 720
MIGR 165
COASI 123

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähtettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	11374/3/21 REV 3
Asia:	Julkilausuma Afganistanin tilanteesta

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston (oikeus- ja sisäasiat) istunnossa 31. elokuuta 2021 hyväksytty julkilausuma Afganistanin tilanteesta.

JULKILAUSUMA AFGANISTANIN TILANTEESTA

1. EU:n jäsenvaltioiden sisäministerit kokoontuivat tänään ylimääräiseen neuvoston istuntoon, jossa keskusteltiin Afganistanin tapahtumista ja erityisesti niiden mahdollisista vaikutuksista kansainvälisen suojelun, muuttoliikkeen ja turvallisuuden aloilla. Vakava, muuttuva tilanne edellyttää monimutkaisuutensa vuoksi EU:lta ja kansainväliseltä yhteisöltä määrätietoista ja yhtenäistä vastausta.
2. EU:n kansalaisten ja mahdollisuuksien mukaan myös EU:n ja sen jäsenvaltioiden kanssa yhteistyötä tehneiden Afganistanin kansalaisten ja heidän perheidensä evakuointi on EU:lle prioriteetti ja sitä jatketaan edelleen. Tältä osin pyritään määrätietoisesti löytämään kohdennettuja ratkaisuja Afganistanissa vaarassa olevien henkilöiden erityistapauksiin.
3. EU jatkaa kansainvälisten kumppaneiden, erityisesti YK:n ja sen virastojen, kanssa alueen vakauttamisen koordinoitua välittömänä prioriteettina ja varmistaa edelleen, että humanitaarinen apu tavoittaa Afganistanissa ja sen naapurimaissa haavoittuvassa asemassa olevat väestöryhmät, erityisesti naiset ja lapset. Tätä varten EU ja sen jäsenvaltiot lisäävät rahoitustukea asiaankuuluville kansainvälisille järjestöille.
4. EU sitoutuu antamaan tukea kolmansille maille ja lisäämään sitä. Tämä koskee erityisesti naapuri- ja kauttakulkumaita, jotka vastaanottavat suuria määriä muuttajia ja pakolaisia. Tarkoituksena on vahvistaa maiden valmiuksia tarjota suojelua, ihmisarvoisia ja turvallisia vastaanotto-olosuhteita ja kestäviä toimeentulomahdollisuuksia pakolaisille ja vastaanottaville yhteisöille. Lisäksi EU tekee näiden maiden kanssa yhteistyötä alueelta tulevan laittoman maahanmuuton estämiseksi, rajavalvontavalmiuksien vahvistamiseksi ja muuttajien salakuljetuksen ja ihmiskaupan ehkäisemiseksi. Tätä varten EU:n virastojen toimeksiantoja olisi hyödynnettävä täysimääräisesti. Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston olisi erityisesti tehostettava ulkoisia operaatioitaan turvapaikkavalmiuksien kehittämiseksi. Lisäksi tukea voitaisiin antaa osana maailmanlaajuisia pyrkimyksiä vapaaehtoisen uudelleensijoittamisen muodossa siten, että etusijalla olisivat haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt, kuten naiset ja lapset.

5. Afganistania koskeva toimintasuunnitelma olisi asetettava etusijalle, ja sitä olisi tarkistettava tämän julkilausuman ja muuttuneiden olosuhteiden perusteella, jotta se olisi toimivampi. Afganistanin naapurimaiden kanssa työskentelyyn tarvitaan Team Europe -lähestymistapaa, jotta voidaan puuttua pakkomuuton vaikutuksiin alueella. Neuvosto kehottaa komissiota arvioimaan kaikkia vaihtoehtoja tarvittavan rahoitustuen myöntämiseksi osana monivuotista rahoituskehystä, erityisesti naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välinettä (NDICI)¹ sekä turvapaikka-, muuttoliike- ja rajaturvallisuusvälineitä.
6. Saatujen kokemusten perusteella EU ja sen jäsenvaltiot ovat päättäneet toimia yhdessä välttääkseen hallitsemattoman laajamittaisen laittoman muuttoliikkeen toistumisen valmistelemalla koordinoituja ja hallittuja toimia. Laittoman muuttoliikkeen kannustimia olisi vältettävä. EU:n olisi myös lisättävä tukea Afganistanin välittömässä naapurustossa oleville maille sen varmistamiseksi, että apua tarvitsevat saavat riittävästi suojelua, ensisijaisesti paikan päällä. Yhtenäinen ja koordinoitu ulkoinen mutta myös sisäinen viestintä on olennaisen tärkeää. Olisi käynnistettävä kohdennettuja tiedotuskampanjoita, myös verkkoympäristössä, joilla torjutaan salakuljettajien käyttämiä narratiiveja, jotka kannustavat ihmisiä lähtemään vaaralliselle ja laittomalle matkalle kohti Eurooppaa.
7. EU ja sen jäsenvaltiot tekevät kaikkensa varmistaakseen, että Afganistanin tilanne ei aiheuta uusia turvallisuushkia EU:n kansalaisille. On pyrittävä kaikin tavoin siihen, että Taleban-hallinto luopuu kaikista kansainväliseen terrorismiin liittyvistä siteistä ja käytännöistä. Samoin on pyrittävä varmistamaan, että Afganistanista ei tule jälleen terroristien ja järjestäytyneiden rikollisryhmien suojapaikkaa. EU käyttää kaikkia käytettävissä olevia välineitään seuratakseen tiiviisti kehitystä paikan päällä ja reagoidakseen sellaisiin kehityssuuntauksiin, jotka saattavat vaikuttaa EU:n turvallisuuteen, erityisesti järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin alalla, niiden rahoitus mukaan luettuna. Europol laatii analyysin Afganistanin tilanteeseen liittyvistä rikosriskeistä. Tietojen ja tiedustelutietojen vaihtaminen kansallisen toimivallan mukaisesti, myös kolmansien maiden kanssa, sekä säännöllisten uhka-arvioiden jakaminen ovat äärimmäisen tärkeitä. Myös Afganistanista evakuoitujen henkilöiden turvallisuustarkastusten oikea-aikainen suorittaminen on edelleen ratkaisevan tärkeää.

¹ NDICI – Naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön väline.

8. EU ja sen jäsenvaltiot pyrkivät jatkossakin Frontexin tuella suojelemaan päättäväisesti ja tehokkaasti EU:n ulkorajoja ja estämään luvattoman maahantulon sekä avustamaan jäsenvaltioita, joihin kohdistuu eniten painetta. Olisi suoritettava asianmukaiset turvallisuustarkastukset, hyödyntäen täysimääräisesti muun muassa asiaankuuluvia EU:n tietokantoja, sekä rekisteröinti Eurodaciin. Osana EU:n kokonaisvaltaista lähestymistapaa muuttoliikettä koskevan ulkoisen yhteistyön alalla olisi lisäksi sovellettava EU:n ja tiettyjen kauttakulkumaiden välisissä takaisinottosopimuksissa olevia kolmansien maiden kansalaisia koskevia lausekkeitä, jos oikeudelliset vaatimukset täyttyvät.

Neuvosto tunnustaa tarpeen tukea ja tarjota riittävää suojelua sitä tarvitseville EU:n lainsäädännön ja EU:n kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti sekä lähentää jäsenvaltioiden käytäntöjä afganistanilaisten turvapaikanhakijoiden vastaanotossa ja käsittelyssä.

9. Neuvosto seuraa tiiviisti, miten tilanne kehittyy kansainvälisen suojelun, muuttoliikkeen ja turvallisuuden osalta. Se reagoi pyrkimyksiin välineellistää laitonta maahanmuuttoa poliittisia tarkoituksia varten ja muihin hybridiuhkiin muun muassa kehittämällä uusia välineitä. Neuvosto seuraa myös tiiviisti edellä mainittujen toimien täytäntöönpanoa ja varmistaa säännöllisen tilannekatsauksen, jotta EU:n kriisinhallintavalmiuksia voidaan edelleen parantaa jo kehitettyjen välineiden pohjalta. Tämän tilanteen kaikkien osa-alueiden (humanitaarinen tilanne, kehitys, kansainvälinen suojelu, muuttoliike, turvallisuus, ulkopolitiikka) koordinointi on ratkaisevan tärkeää.